

**Addendum bij "beleidsplan
Heemkunde Vlaanderen vzw
2007-2011"**

Augustus 2008

0. Inleiding

De recente integratie van het decreet volkscultuur in het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet, betekent een grondige herschikking van het Vlaamse erfgoedlandschap. Heemkunde Vlaanderen vzw wil volop inspelen op alle kansen en mogelijkheden die het nieuwe erfgoeddecreet biedt. Daarom vraagt Heemkunde Vlaanderen vzw structurele subsidies aan om de rol van **landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur** ten volle te kunnen opnemen. Concreet betekent dit dat de lopende projecten geïntegreerd worden in de structurele werking en dat de bestaande doelstellingen verbreed en verdiept worden. Dit addendum bij het beleidsplan is de weergave van deze ambitie. De integratie van de projecten in de structurele werking gebeurt via indicatoren die – waar nodig – verankerd worden aan de (bestaande) operationele doelstellingen.

Heemkunde Vlaanderen vzw vervult een sleutelpositie in het veld van de heemkunde. Momenteel tellen Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ruim 450 heemkundige kringen, 429 lokale musea, 306 lokale archief- en documentatiecentra en vijf provinciale koepels voor heemkunde. Daarnaast zijn er ook nog talrijke individuele vorsers, vrijwilligers en mensen die belang hechten aan de lokale geschiedenis en volkscultuur. Al deze erfgoedspelers maken deel uit van het netwerk van Heemkunde Vlaanderen vzw. Dit maakt de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde tot één van de belangrijkste en meest omvangrijke cultureel-erfgoedgemeenschappen in Vlaanderen.

De ontelbare activiteiten die door heemkundige kringen, lokale musea en lokale archief- en documentatiecentra worden georganiseerd ter gelegenheid van Erfgoeddag, Open Monumentendag en de Nacht van de Geschiedenis illustreren het actuele dynamisme van de sector. De almaar groeiende aandacht voor erfgoed in Vlaanderen laat zich ook voelen in de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde. Deze cultureel-erfgoedgemeenschap omvat een grote groep enthousiaste mensen die nog altijd groeit. Deze doorgaans niet-professionelen hebben evenwel nood aan een degelijke vorming, ondersteuning en begeleiding. Heemkunde Vlaanderen vzw is hiervoor momenteel het ankerpunt. De organisatie wil graag garanderen dat zij dit in de nieuwe toekomstige context nog steeds kan zijn.

Indien Heemkunde Vlaanderen vzw de rol van landelijke cultureel-erfgoedorganisatie voor volkscultuur op een verantwoordelijke manier wil opnemen, moet op korte termijn een groeipatroon worden afgewerkt. In de afgelopen drie jaar (en ook in de jaren daarvóór) heeft de organisatie in de praktijk bewezen dat dit een realistisch groeipatroon is. De opname van de projectwerking in de structurele werking steunt op gegronde praktijkervaring, kritische evaluatie en bijsturing en succesvolle resultaten. Zowel uit het project Lokaal Geheugen als uit het project Pro Memorie is gebleken dat er veel nood is aan ondersteuning, vorming en begeleiding van lokale musea, lokale archief- en documentatiecentra. Heemkunde Vlaanderen vzw wil op een structurele manier deze ondersteuning en begeleiding op zich nemen en ook voor deze lokale erfgoedorganisaties een ankerpunt zijn.

Heemkunde Vlaanderen vzw ziet deze rol van ankerpunt niet enkel op landelijk vlak. Ook internationaal werd de afgelopen jaren de basis gelegd voor een succesvolle werking. Via projecten die concrete resultaten hebben opgeleverd, is Heemkunde

Vlaanderen vzw de facto een centrale speler in een Europees erfgoednetwerk geworden. Het verder uitbouwen en versterken van de Europese en internationale werking van Heemkunde Vlaanderen vzw sluit bovendien aan bij de doelstellingen van het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet.

Het beleidsplan 2007-2011 van Heemkunde Vlaanderen vzw wordt door dit document aangepast aan het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet. Enkel de punten die aangepast worden, zullen worden vermeld in dit document. De andere delen van het beleidsplan blijven volop geldig en vormen een belangrijk deel van de structurele werking van Heemkunde Vlaanderen vzw. Door de beoogde verhoging van de structurele werkingssubsidies zal Heemkunde Vlaanderen vzw die doelstellingen ook uitvoeriger en effectiever kunnen uitvoeren in de resterende drie jaar van de beleidsperiode. Om de volledige toekomstige werking van Heemkunde Vlaanderen vzw te bekijken, is het aangewezen om ook het beleidsplan 2007-2011 naast zich te nemen bij het lezen van dit addendum.

1. Aangepaste missie

Heemkunde Vlaanderen vzw, het ankerpunt voor de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, wil:

- een vereniging zijn die heemkunde en onderzoek over lokale en regionale geschiedenis in Vlaanderen stimuleert, promoot, cultiveert, uitdiept en zichtbaar maakt voor het grote publiek en die ondersteuning, begeleiding en vorming biedt aan lokale heemkundige verenigingen, aan individuele heemkundige vorsers en aan de provinciale koepels voor heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dit o.a. door te publiceren, door informatie en beleid toegankelijk te maken voor haar doelpubliek, door studiedagen te organiseren en door te participeren aan allerlei erfgoedmanifestaties;
- een vereniging zijn die ondersteuning, begeleiding en vorming biedt aan alle lokale musea en lokale archief- en documentatiecentra i.v.m. het beheer en de ontsluiting van hun lokale erfgoedcollectie, dit o.a. door te publiceren, door informatie en beleid toegankelijk te maken voor haar doelpubliek, door studiedagen te organiseren en door te participeren aan allerlei erfgoedmanifestaties;
- een vereniging zijn die mensen kan samenbrengen die belang hechten aan de geschiedenis en volkscultuur van hun eigen regio, waarbij de uitwisseling van informatie en ideeën centraal staat en die heemkunde als een bindmiddel gebruikt om contacten te leggen tussen al wat beweegt binnen de erfgoedgemeenschap in de breedste betekenis van het woord en aldus een bepalende rol te spelen in de maatschappelijke erkenning van alle vormen van erfgoed;

- een vereniging zijn die zich binnen een Europees en internationaal kader kan profileren, mensen kan stimuleren om cultuur te hanteren als een manier om wederzijds respect en begrip in de hand te werken;
- een vereniging zijn die kan bewijzen dat zij, op haar manier, meebouwt aan een eerlijke en democratische samenleving.

2. Gegevensanalyse

2.2.4. Doelgroepen

De prioritaire doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw is nog steeds de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Heemkunde Vlaanderen vzw bedoelt hiermee de 450 heemkundige kringen, de 130 heemkundige musea, de 150 heemkundige archief- en documentatiecentra, de provinciale koepels voor heemkunde, de individuele vorsers en mensen die belang hechten aan de geschiedenis en volkscultuur van hun eigen regio. Uit meerdere bevragingen blijkt dat de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde een aantal belangrijke verwachtingen heeft ten aanzien van Heemkunde Vlaanderen vzw. In volgorde van belangrijkheid gaat het om informeren/vormen, ondersteunen en begeleiden, communicatie en netwerking bevorderen, belangenverdediging, inspiratie geven en materiële ondersteuning. De behoeften van de doelgroep worden op pagina 20, 21 en 22 van het *Beleidsplan Heemkunde Vlaanderen vzw 2007-2011* uitgebreider toegelicht.

Met het addendum op het beleidsplan wil Heemkunde Vlaanderen vzw de doelgroep expliciet uitbreiden met de andere lokale musea en de andere lokale archief- en documentatiecentra. Het gaat hier om nog eens 299 lokale musea en 156 lokale archief- en documentatiecentra. De ondersteuning van de 429 lokale musea en de 306 lokale archief- en documentatiecentra (heemkundige en andere) werd tot nu toe opgestart en verwezenlijkt binnen de projecten Lokaal geheugen en Pro memorie. Uit uitvoerig behoefteonderzoek blijkt dat er bij die doelgroep een grote nood bestaat aan inhoudelijke ondersteuning op maat van de vrijwilliger inzake acquisitieplanning, behoud en beheer, collectieregistratie, publiekswerking, subsidies en wetgeving¹. Die noden zijn hetzelfde voor alle lokale musea, archief- en documentatiecentra ongeacht of ze tot de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde behoren of niet. Het is daarom belangrijk om samen met de andere ondersteunende en overkoepelende actoren een gezamenlijke ondersteuning aan te bieden. Heemkunde Vlaanderen vzw wil deze ondersteuning vanaf nu opnemen in de structurele werking. In het vervolg spreken we in dit verband over de uitgebreide doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw.

Naast deze Vlaamse en Brusselse doelgroep wil Heemkunde Vlaanderen vzw ook een werking op internationaal vlak ontplooien. In het verleden werd de internationale werking

¹ VERCAUTEREN Gregory, *Lokaal erfgoed onder de loep. Verslag van het veldonderzoek van het project 'Het lokale erfgoed als geheugen voor de lokale samenleving'*, Mechelen, mei 2006, 17 p. &

VANHOUTTE Petra, *Een analyse van de behoeften op het gebied van archief- en documentatiebeheer van vrijwilligersverenigingen in de sector volkscultuur*, Mechelen, juni 2006, 20 p.

Een samenvatting van deze onderzoeken is te vinden op p. 21 en 22 van het *Beleidsplan Heemkunde Vlaanderen vzw 2007-2011*, juli 2006.

van Heemkunde Vlaanderen vzw ontplooid d.m.v. verschillende internationale subsidieprojecten, nl. Wij willen weten wat jullie willen, Van erfgoedverenigingen.vl naar erfgoedverenigingen.eu en De definitieve sprong naar Europa. Er werd ook een nieuw project ingediend, nl. Heritage care trough active citizenship, and vice versa, om een Europese erfgoedconferentie te beleggen. Heemkunde Vlaanderen vzw wil een prominente rol blijven spelen in het bevorderen van de netwerking bij Europese erfgoedorganisaties. Zij wil bovendien nauwe contacten aangaan met Europese collega-organisaties die zich bezighouden met heemkunde en/of lokaal erfgoed zodat de Europese cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde gestimuleerd wordt om actief kennis en expertise uit te wisselen.

De rest van de tekst over de doelgroepen blijft geldig.

2.3. Gegevensverzameling

De tekst bij dit hoofdstuk blijft geldig, maar wordt aangevuld met het volgende:

Via de STEP-methode formuleert Heemkunde Vlaanderen vzw een aantal extra kansen en bedreigingen die zich voornamelijk voordoen naar aanleiding van de lancering van het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet:

Kansen:

- structurele werking kan uitgebreid worden met projecten: hierdoor kunnen de huidige projecten bestendig worden
- internationale werking van landelijke organisaties volkscultuur wordt expliciet vermeld in het cultureel-erfgoeddecreet
- stijgende interesse erfgoed (bv. stijgende aandacht voor Erfgoeddag in de pers)
- nieuwe internationale uitdagingen zoals de UNESCO-conventie immaterieel erfgoed (2003) en de Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van het cultureel erfgoed aan de samenleving (Faro, 2005)

Bedreigingen:

- meer en meer erfgoedconvenants met ondersteuning van lokale cultureel-erfgoedactoren als expliciete taak in cultureel-erfgoeddecreet kunnen voor taakverschuivingen zorgen
- erkende actoren krijgen door het cultureel-erfgoeddecreet nu ook een ondersteunende functie
- continu snel veranderend politiek klimaat en regelgeving

3. Beleidsuitdagingen

De extra kansen en bedreigingen laten Heemkunde Vlaanderen vzw toe een aantal extra beleidsuitdagingen neer te schrijven:

- door goede netwerking en ervaring een goede samenwerking opzetten met alle erfgoedactoren, met bijzondere aandacht voor de erfgoedcellen en de erkende erfgoedactoren
- de evoluties in politiek klimaat en regelgeving op de voet volgen om de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde te vrijwaren
- internationale werking Heemkunde Vlaanderen vzw uitbreiden
- projecten opnemen in structurele werking Heemkunde Vlaanderen vzw
- een verruimd erfgoedbegrip uitdragen, cf. recente evoluties en inhoudsverschuivingen van het begrip erfgoed die een internationaal klankbord kregen met het aannemen van de UNESCO-conventie voor de bescherming van het immaterieel erfgoed (2003)
- de achterliggende filosofie van de Faro-conventie, die gebaseerd is op een respectvolle interactie tussen verschillende erfgoedgemeenschappen in Europa, introduceren, verspreiden en promoten

Deze extra beleidsuitdagingen worden hieronder mee vertaald in de strategische en operationele doelstellingen.

4. Strategische en operationele doelstellingen

In alle doelstellingen moeten een aantal zaken veranderd worden:

- als er heemkundig veld of heemkundige kringen en aanverwante verenigingen staat, moet men dat vanaf nu lezen als 'cultureel- erfgoedgemeenschap heemkunde'
- als er gesproken wordt over de doelgroep moet men dat veranderen in de 'uitgebreide doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw': 450 heemkundige kringen, 429 lokale musea, 306 lokale archief- en documentatiecentra, provinciale koepels voor heemkunde, individuele vorsers en mensen die belang hechten aan de geschiedenis en volkscultuur van hun eigen regio
- als het VCV vzw of het steunpunt vernoemd wordt, wordt dit vervangen door 'FARO, Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw'
- als er over Heemkunde Vlaanderen vzw gesproken wordt als koepelorganisatie, wordt dit vanaf nu aangepast in 'ankerpunt'
- als er erfgoedveld staat, wordt dit vanaf nu vervangen door 'erfgoedgemeenschap'
- als er volksculturele veld staat, wordt dit vanaf nu vervangen door 'cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur'
- waar Ons Heem wordt vermeld, dient ook de ondertitel te worden vermeld, nl. 'Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen'

Een aantal doelstellingen worden ingrijpender aangepast aan de nieuwe beleidsuitdagingen. Enkel deze doelstellingen worden hieronder aangehaald. De andere doelstellingen blijven geldig mits de bovenstaande aanpassingen. Uiteraard worden ook een aantal nieuwe doelstellingen bijgevoegd. De jaartallen in de doelstellingen worden behouden aangezien Heemkunde Vlaanderen vzw al begonnen is met de realisatie van de doelstellingen. Nu worden de meeste doelstellingen wel uitgebreider qua uitwerking door de aangebrachte aanpassingen.

4.1. Cluster vorming / begeleiding / ondersteuning

SD 1 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 1.1. : Tegen eind 2011 wordt de uitgebreide doelgroep volledig geïnformeerd over alles wat zich beweegt in de erfgoedgemeenschap en over zaken die nuttig voor de uitgebreide doelgroep kunnen zijn.

Indicatoren:

- 1. aantal gepubliceerde Binnenkranten tijdens de beleidsperiode*
- 2. percentage van de artikels in de Binnenkrant dat handelt over actuele onderwerpen die de uitgebreide doelgroep tot nut kunnen zijn*
- 3. regelmaat van de actualisering van de websites*
- 4. aantal verstuurde e-zines tijdens de beleidsperiode*
- 5. aantal infomomenten over HV op jaarlijkse ledenvergaderingen van de provinciale koepels*

Norm:

- 1. minimum 20*
- 2. 80 %*
- 3. maandelijks*
- 4. minimum 15*
- 5. eenmaal per jaar per provinciale koepel*

De tekst bij deze doelstelling blijft geldig, volgende zaken worden er aan toegevoegd:

-De Binnenkrant zal in deze beleidsperiode ook gratis gestuurd worden naar alle lokale musea en alle lokale archief- en documentatiecentra.

-De verschillende websites die Heemkunde Vlaanderen vzw beheert, worden zeker maandelijks aangepast. Naast de website van Heemkunde Vlaanderen vzw, gaat het hier om www.helpdesklokaalerfgoed.be, www.sprekerslijst.be en www.heritage-organisations.eu. De Helpdesk lokaal erfgoed is een ondersteunde website waar de uitgebreide doelgroep tips, achtergrondinformatie en activiteiten i.v.m. het beheer en de ontsluiting van lokaal erfgoed vindt. Ze kunnen ook zelf een vraag over hun lokaal erfgoed stellen die dan indien nodig kan worden voorgelegd aan een netwerk van specialisten en contactpersonen uit de erfgoedgemeenschap (museumconsulenten, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, Archiefbank Vlaanderen, landelijke organisaties volkscultuur, VCM, VVBAD, ...). De Sprekerslijst is een website waar de volksculturele verenigingen en andere geïnteresseerden sprekers kunnen vinden

voor hun activiteiten. Het is een samenwerking met de landelijke organisaties volkscultuur. De Europese website wil een overzicht bieden van de erfgoedorganisaties in Europa. Het is een realisatie van Heemkunde Vlaanderen vzw, in samenwerking met FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw en VCM – Contactforum voor erfgoedverenigingen.

-Heemkunde Vlaanderen vzw bereikt op dit moment via de Binnenkrant telkens één contactpersoon per heemkundige kring (in deze beleidsperiode ook één contactpersoon per lokaal museum of lokaal archief- en documentatiecentrum). De verbetergroep communicatie heeft zich over dit probleem gebogen. Om een grotere verspreiding te kennen van de informatie die Heemkunde Vlaanderen vzw verzamelt en om die informatie ook korter op de bal te kunnen doorsturen zal er een e-zine worden aangemaakt. Belangrijke veranderingen in de erfgoedgemeenschap kunnen zo direct worden aangekondigd, alsook aankondigingen van allerlei studiedagen en projecten. Als Heemkunde Vlaanderen vzw over een uitgebreide databank beschikt met e-mailadressen van alle bestuursleden van de uitgebreide doelgroep zal het ook mogelijk worden om dit e-zine te lanceren. Geïnteresseerden zullen zichzelf ook kunnen inschrijven op dit e-zine. Het e-zine is dus een belangrijk instrument naar de hele doelgroep toe. Ook naar de bredere erfgoedgemeenschap toe (administratie, Vlaamse Gemeenschap, steunpunt, erfgoedcellen, ...) is het een legitimatie van de werking van Heemkunde Vlaanderen vzw en verhoogt aldus de visibiliteit van de organisatie. Ook de websites van Heemkunde Vlaanderen vzw zullen op die manier meer bekendheid krijgen. Tegen eind 2009 zal hier werk van worden gemaakt. Deze nieuwsbrief zal verschijnen telkens er voldoende informatie is om een e-zine te vullen. Op deze manier wil Heemkunde Vlaanderen vzw een nauwer contact opbouwen met alle lokale erfgoedorganisaties.

-Eenmaal per jaar zal op de jaarlijkse ledenvergadering van elke provinciale koepel de werking en ondersteunende mogelijkheden van Heemkunde Vlaanderen vzw worden voorgesteld.

OD 1.2. blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 1.3. : In deze beleidsperiode verhoogt Heemkunde Vlaanderen vzw het regionaal vormingsaanbod.

Indicatoren: aantal regionale studiedagen van 2007-2011

Norm: minimum 50 % meer dan beleidsperiode 2002-2006

De tekst bij deze doelstelling wordt aangevuld met het volgende:

Heemkunde Vlaanderen vzw wil dit regionaal vormingsaanbod uitwerken voor heemkundige kringen en aanverwante verenigingen, maar ook voor lokale musea en lokale archief- en documentatiecentra. Ze wil het vormingsaanbod aanpassen aan de noden die zullen blijken uit de bevraging van de uitgebreide doelgroep. Naast vorming over het beheer en de ontsluiting van een lokale erfgoedcollectie voor de uitgebreide doelgroep zal er ook aandacht worden besteed aan de mogelijkheden en veranderingen van de regelgeving, alsook aan inhoudelijk

heemkundig/historisch onderzoek of andere aspecten van de werking van een lokale erfgoedvereniging waarmee Heemkunde Vlaanderen vzw dan specifiek de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde wil bereiken. Heemkunde Vlaanderen vzw zal hiervoor (naar gelang van het onderwerp) samenwerken met andere actoren zoals de museumconsulenten, FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, de erfgoedcellen en andere erfgoedactoren.

OD 1.4. : Vanaf 2007 wil Heemkunde Vlaanderen vzw de uitgebreide doelgroep intenser begeleiden en ondersteunen.

Indicatoren: 1. *aantal bezoeken aan de uitgebreide doelgroep per jaar*
2. *aantal begeleidingstrajecten in de beleidsperiode 2007-2011*

Norm: 1. *minimaal 40 bezoeken*
2. *minimaal 6*

Het is belangrijk om het vertrouwen van de uitgebreide doelgroep in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te behouden en te versterken. Daarom zullen de medewerkers van Heemkunde Vlaanderen vzw jaarlijks minimaal 40 lokale erfgoedorganisaties bezoeken. Via bezoeken wordt er immers een persoonlijk contact gelegd. Dit draagt bij tot de drempelverlaging van ons aanbod. Heemkunde Vlaanderen vzw zal de lokale erfgoedorganisaties ook driemaandelijks op de hoogte brengen van de mogelijkheid tot het stellen van vragen en van de mogelijkheid tot een plaatsbezoek van de vereniging door de ondersteunende medewerkers van Heemkunde Vlaanderen vzw – dit met het oog op een betere begeleiding en ondersteuning van deze lokale organisaties. Bij de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde zal die begeleiding alle aspecten van hun werking kunnen omvatten. Bij het deel van de uitgebreide doelgroep dat niet tot de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde behoort, zal de begeleiding voornamelijk worden toegespitst op het beheer en de ontsluiting van de collectie lokaal erfgoed. De mogelijkheid tot plaatsbezoeken i.v.m. het beheer en de ontsluiting van lokale erfgoedcollecties zal o.a. via de Helpdesk lokaal erfgoed aangekondigd worden.

Naast losse plaatsbezoeken zal Heemkunde Vlaanderen vzw minimaal zes intensieve begeleidingstrajecten opzetten rond een specifiek thema: diversiteit, visieontwikkeling, ... Enerzijds zal Heemkunde Vlaanderen vzw zelf lokale erfgoedorganisaties zoeken die voorbeeldtrajecten rond deze thema's willen uitwerken. Anderzijds kunnen de verenigingen uit de uitgebreide doelgroep ook zelf een begeleidingstraject aanvragen.

Indien nodig zal voor de plaatsbezoeken en begeleidingstrajecten een beroep worden gedaan op experts of contactpersonen uit de erfgoedgemeenschap. We denken o.a. aan erkende erfgoedactoren en erfgoedcellen. Voor het beheer en de ontsluiting van lokale erfgoedcollecties kan Heemkunde Vlaanderen vzw al rekenen op het netwerk van experts en contactpersonen die betrokken worden bij het beantwoorden van de vragen van de Helpdesk lokaal erfgoed.

OD 1.5. : Vanaf 2009 implementeert Heemkunde Vlaanderen vzw een volledig werkzame eerstelijns helpdesk voor de uitgebreide doelgroep.

- Indicator:* 1. *regelmaat actualiseren en vervolledigen rubrieken veelgestelde vragen op de websites*
2. *bekendmaking vraagbaakfunctie*
3. *tijd tussen vraag en antwoord*
- Norm:* 1. *tweemaandelijks*
2. *driemaandelijks*
3. *binnen de 10 werkdagen*

De tekst bij deze aangepaste doelstelling wordt aangevuld met het volgende:
Naast de rubriek veelgestelde vragen op de website van Heemkunde Vlaanderen vzw, wordt ook de veelgestelde vragen rubriek op de Helpdesk lokaal erfgoed tweemaandelijks aangepast. De uitgebreide doelgroep vindt hier informatie over het beheer en de ontsluiting van hun collectie.

De mogelijkheid tot het stellen van vragen via de ondersteunende medewerkers van Heemkunde Vlaanderen vzw en de helpdesk zal driemaandelijks worden bekendgemaakt. Zoals hierboven reeds vermeld, kan men met vragen over het beheer en de ontsluiting van een lokale erfgoedcollectie terecht bij specialisten uit de erfgoedgemeenschap.

Om in een goede dienstverlening te voorzien wordt vooropgesteld dat er steeds direct een reactie volgt op elke vraag. Uitgebreide antwoorden over inhoudelijk gespecialiseerde zaken worden vervolgens binnen de tien werkdagen gegeven. Hiervoor moet men immers meestal een beroep doen op een expert.

OD 1.6. : In 2009 start Heemkunde Vlaanderen vzw met een verbeterproject rond de uitgebreide doelgroep.

Indicator: aantal verbeterprojecten rond de uitgebreide doelgroep in 2009

Norm: minimum één

Aan de tekst van deze doelstelling wordt het volgende toegevoegd:

Naast de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde zullen ook de andere erfgoedorganisaties uit de uitgebreide doelgroep bevraagd worden. In het begin van de projecten Pro Memorie en Lokaal geheugen werd een onderzoek gevoerd naar de verwachtingen en noden van de lokale erfgoedbeheerders. Nu kan effectief gewerkt worden aan een stappenplan om daadwerkelijk aan deze noden en verwachtingen te voldoen.

Aangezien de doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw in het kader van het nieuwe cultureel-erfgoeddecreet wordt uitgebreid vanaf 2009 zal Heemkunde Vlaanderen vzw dan ook pas starten met dit verbeterproject in 2009.

OD 1.7. blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

4.2. Cluster beheer en beleid

SD 2 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 2.1. : Tegen eind 2008 is de functioneringscyclus opgestart.
Indicator: aantal functioneringsgesprekken per beroepskracht
Norm: minimum één per jaar

De tekst bij deze doelstelling blijft behouden.

OD 2.2. : Tegen eind 2009 wordt een uitgebreid opleidingsplan opgesteld.
Indicator: realisatie opleidingsplan tegen eind 2009
Norm: één goedgekeurd opleidingsplan

Gezien het cultureel-erfgoeddecreet ook implicaties zal hebben op het personeelsbestand en –beleid wordt de realisatie van het opleidingsplan best een jaar uitgesteld. De rest van de tekst bij deze doelstelling blijft behouden.

OD 2.3. : Tegen midden 2009 wordt een nieuw medewerkersbeleidsplan opgesteld.
Indicator: realisatie medewerkersbeleidsplan tegen 1 maart 2009
Norm: één goedgekeurd medewerkersbeleidsplan

De aanpassing van het beleidsplan n.a.v. het cultureel-erfgoeddecreet vraagt een evaluatie van het huidige medewerkersbeleid en het opstellen van een nieuw medewerkersbeleidsplan. Om dit aangepast, ambitieus maar realistisch beleidsplan te kunnen verwezenlijken dient het personeelsbestand te worden opgetrokken van drie naar zes vaste medewerkers (zie 5.1. van dit addendum). Om een kwaliteitsvol en doelgericht personeelsbeleid te kunnen voeren, dient een grondige evaluatie te gebeuren van het huidige beleid. De functiebeschrijvingen van de huidige en de toekomstige medewerkers moeten op elkaar afgestemd worden in het kader van dit aangepaste beleidsplan 2009-2011. Daarom wordt er tegen midden 2009 een nieuw medewerkersbeleidsplan opgesteld en goedgekeurd.

SD 3 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 3.1. blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 3.2. blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 3.3. blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

4.3. Cluster externe contacten / netwerking

SD 4 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 4.1. : In deze beleidsperiode zal Heemkunde Vlaanderen vzw de belangenbehartiging van de uitgebreide doelgroep bij de instanties die instaan voor het bepalen van het cultuurbeleid verder uitbouwen en versterken.

Indicator: aantal gesprekken met die instanties i.v.m. de resultaten van het onderzoek naar de verwachtingen en problemen van de uitgebreide doelgroep tijdens deze beleidsperiode

Norm: minimum twee

De tekst bij deze doelstelling wordt aangevuld met het volgende:

De instanties waarbij Heemkunde Vlaanderen vzw de belangen van de uitgebreide doelgroep wil verdedigen beperken zich niet tot overheidsinstanties. Ook met steunpunten (FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw, Cultuur lokaal. Het Steunpunt voor het Lokaal Cultuurbeleid vzw, ...) en belangenorganisaties (VMV, VVSG, VVP, VVBAD, ...) wil Heemkunde Vlaanderen vzw gesprekken aangaan om de belangen van de uitgebreide doelgroep te verdedigen en om het aanbod naar deze doelgroep toe op elkaar af te stemmen.

Bovendien zal Heemkunde Vlaanderen vzw de evoluties in het politiek klimaat en de regelgeving op de voet volgen om de uitgebreide doelgroep te vrijwaren.

OD 4.2. : Vanaf 2007 intensifieert Heemkunde Vlaanderen vzw, als erkende partner in de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur, haar samenwerking met FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw.

Indicator: aantal samenwerkingsinitiatieven met FARO in deze beleidsperiode

Norm: minimum 10 samenwerkingsinitiatieven in deze beleidsperiode

Heemkunde Vlaanderen vzw vindt het ontzettend belangrijk om nauwe contacten met het steunpunt te onderhouden en om samenwerking te stimuleren. Heemkunde Vlaanderen vzw zal in de mate van het mogelijke ingaan op de adviezen en ondersteuning die het steunpunt haar aanbiedt. Heemkunde Vlaanderen vzw werkt ook actief mee aan de grote publieksevenementen die FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw organiseert, nl. Erfgoeddag en Week van de Smaak. Zij doet dit o.a. door te zetelen in de stuurgroep en door de revisie van de inschrijvingen van de uitgebreide doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw op zich te nemen. Wanneer FARO grote projecten voor de erfgoedgemeenschap op touw zet, kan het steeds rekenen op de steun van Heemkunde Vlaanderen vzw. Zo zal Heemkunde Vlaanderen vzw meewerken aan het project rond de herdenking van de gemeentelijke fusies. Het is hierbij steeds de bedoeling om wetenschappelijk onderzoek en vernieuwende thema's en werkwijzen bij de lokale erfgoedorganisaties te promoten.

OD 4.3. : Vanaf 2007 intensifieert Heemkunde Vlaanderen vzw, als erkende partner in de brede erfgoedgemeenschap, haar samenwerking en haar contacten met verenigingen in de erfgoedgemeenschap.

Indicator: 1. Aantal nieuwe initiatieven met verenigingen binnen de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur

2. Aantal nieuwe initiatieven met andere actoren uit de brede erfgoedgemeenschap

Norm: 1. minimum drie

2. minimum vier

In de vorige beleidsperiode begon Heemkunde Vlaanderen vzw de netwerking met verschillende actoren binnen de erfgoedgemeenschap uit te bouwen om haar plaats als erkende partner in de erfgoedgemeenschap op te eisen. In de volgende jaren van deze beleidsperiode zal Heemkunde Vlaanderen vzw deze samenwerking verder laten uitgroeien. Het is immers belangrijk dat Heemkunde Vlaanderen vzw haar rol als ankerpunt en belangenverdediger van de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ten volle opneemt en zodoende tracht zoveel mogelijk contacten en samenwerkingsverbanden aan te gaan met verschillende actoren uit de erfgoedgemeenschap. Dit is goed voor het imago van Heemkunde Vlaanderen vzw en is op zijn beurt dan weer een stimulans voor de lokale erfgoedorganisaties die zelf ook gebaat zijn met het samenwerken met andere organisaties in hun eigen gemeente. Heemkunde Vlaanderen vzw wil lokale erfgoedorganisaties ook zo veel mogelijk stimuleren om samen te werken met andere lokale organisaties en dit om hun actieterrein en aantal leden uit te breiden, maar ook om dubbel werk te vermijden en om hun maatschappelijke betekenis te verankeren.

Heemkunde Vlaanderen vzw streeft naar een nauwe samenwerking met de andere erkende organisaties uit de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur.

Er werden in het verleden al gezamenlijke initiatieven opgezet. Zo ging Heemkunde Vlaanderen vzw in de vorige beleidsperiode van start met het project 'Pro Memorie'. Hiernaast was Heemkunde Vlaanderen vzw ook partner in het project 'Villa Futura', dat samen met de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur werd georganiseerd. Tegen het einde van de beleidsperiode zullen er ook minimaal drie nieuwe initiatieven worden uitgewerkt met andere verenigingen binnen de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur.

Heemkunde Vlaanderen vzw wil in deze beleidsperiode ook extra aandacht besteden aan het bestendigen van bestaande contacten en samenwerkingsverbanden met actoren uit de bredere erfgoedgemeenschap. Een voorbeeld hiervan is het samenwerkingsverband in het kader van de ondersteuning van lokale musea en erfgoedcollecties. Door het participeren aan zoveel mogelijk studiedagen en overlegvergaderingen binnen de brede erfgoedgemeenschap raakt Heemkunde Vlaanderen vzw meer gekend bij andere actoren uit het erfgoedveld en eigent er zich aldus een cruciale plaats in toe. In deze beleidsperiode wil Heemkunde Vlaanderen vzw tevens nieuwe contacten leggen en nieuwe samenwerkingsverbanden opstarten met andere actoren in de

erfgoedgemeenschap, met bijzondere aandacht voor de erfgoedcellen en de erkende erfgoedactoren. Hierdoor zal ook afstemming worden gezocht in het ondersteuningsaanbod naar lokale erfgoedorganisaties toe. In deze beleidsperiode zal Heemkunde Vlaanderen vzw ook meewerken met Canon Cultuurcel om nieuwe strategieën op te stellen om de samenwerking tussen de erfgoed- en onderwijssector te bevorderen. Tegen het einde van de beleidsperiode zullen er eveneens minimaal vier nieuwe initiatieven worden uitgewerkt met andere actoren uit de brede erfgoedgemeenschap.

OD 4.4. : Vanaf begin 2009 implementeert Heemkunde Vlaanderen vzw de internationale samenwerking rond erfgoedorganisaties.

Indicator:

- 1. ondersteuning van internationale samenwerkingsverbanden van erfgoedorganisaties*
- 2. opstart onderzoek naar mogelijke samenwerking met erfgoedorganisaties in de Franstalige en Duitstalige Gemeenschappen*

Norm:

- 1. minimum één internationaal samenwerkingsverband tegen 2010*
- 2. rapport met resultaten van het onderzoek*

In deze beleidsperiode wil Heemkunde Vlaanderen vzw de bestaande samenwerkingsverbanden binnen het Vlaamse en Europese erfgoedveld bestendigen, verder uitbouwen en concretiseren naar de lokale erfgoedvrijwilliger binnen de cultureel-erfgoedgemeenschap volkscultuur en naar de lokale erfgoedvrijwilliger in het algemeen. Hiervoor zal Heemkunde Vlaanderen vzw intensief samenwerken met andere partners, zoals FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw en VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen vzw.

Deze doelstelling schrijft zich in in een recente verruiming van het erfgoedbegrip en de Vlaamse dynamiek te streven naar een geïntegreerd en integraal lokaal erfgoedbeleid. Via expertiseopbouw en actieve dienstverlening wordt samenwerking door erfgoedvrijwilligersorganisaties in die richting aangemoedigd, gestuurd en begeleid.

Naast het luik van integrale samenwerking wil Heemkunde Vlaanderen vzw eveneens samenwerkingsverbanden tussen Vlaamse erfgoedvrijwilligersorganisaties en Europese erfgoedactoren initiëren, aanmoedigen, begeleiden en adviseren. Vlaamse erfgoedvrijwilligers kunnen bij Heemkunde Vlaanderen vzw terecht voor al hun vragen inzake buitenlandse samenwerking. Heemkunde Vlaanderen vzw zal de evoluties op het Europees niveau opvolgen, netwerken uitbouwen, ‘best practices’ verzamelen, zich actief inschrijven als belangenbehartiger op het Europese maatschappelijke middenveld, en hierover communiceren met de basis.

In deze beleidsperiode wil Heemkunde Vlaanderen vzw ook samenwerkingsmogelijkheden met lokale erfgoedorganisaties in de Franstalige en Duitstalige Gemeenschappen aftasten en waar mogelijk samenwerkingsinitiatieven opstarten.

Op basis van haar expertise meent Heemkunde Vlaanderen vzw eveneens een rol te kunnen vervullen bij de uitvoering van de UNESCO conventie voor de

bescherming van het immaterieel erfgoed. Daarom diende Heemkunde Vlaanderen vzw recent een aanvraag in bij UNESCO om accreditatie te verkrijgen als adviserende NGO inzake beschermingdossiers.

OD 4.5. : Tegen het einde van de beleidsperiode zijn het aantal klachten i.v.m. de doorstroom van informatie van en naar de uitgebreide doelgroep verminderd met 70 %.

Indicator: aantal klachten i.v.m. deze doorstroom van informatie in 2011

Norm: 70 % minder dan in 2006

De tekst bij deze doelstelling komt overeen met de tekst bij de vroegere O.D. 4.4. met dat verschil dat het gaat over de vermindering van klachten i.v.m. de doorstroom van informatie bij de hele uitgebreide doelgroep van Heemkunde Vlaanderen vzw, dus niet enkel bij de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde.

OD 4.6. : Tegen eind 2009 heeft Heemkunde Vlaanderen vzw een strategisch communicatieplan.

Indicator: realisatie strategisch communicatieplan in 2009

Norm: één goedgekeurd strategisch communicatieplan

Uit de zelfevaluatie van Heemkunde Vlaanderen vzw bleek dat communicatie één van de drie belangrijkste items was die de vereniging moest verbeteren. In 2005 werd reeds een verbeterproject uitgewerkt rond de interne communicatie. Hiervoor werden een aantal kanalen voorgesteld. Gezien de uitbreiding van de doelgroep moeten deze interne communicatiestrategieën evenwel nog eens geëvalueerd worden. Een operationele databank met alle correspondentie- en e-mailadressen van bestuursleden van de uitgebreide doelgroep in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zal moeten uitgewerkt worden. Zo kunnen meer actieve vrijwilligers betrokken en geïnformeerd worden. Heemkunde Vlaanderen vzw zal dit o.a. doen via een e-zine (zie O.D. 1.1.). Op dit moment heeft Heemkunde Vlaanderen vzw immers een database met adressen van telkens één contactpersoon per lokale erfgoedorganisatie. Om een uitgebreide operationele databank te beheren heeft Heemkunde Vlaanderen vzw een goed beheerd computernetwerk nodig alsook de ICT-kennis en mankracht voor de verdere uitbouw van de adressenbestanden en de communicatie naar de doelgroep.

In deze beleidsperiode wil Heemkunde Vlaanderen vzw bovendien via een verbeterproject de externe communicatie grondig evalueren en andere communicatiekanalen en mogelijkheden uitkiezen en uitwerken. Heemkunde Vlaanderen vzw wil bovendien de uitgebreide doelgroep een grotere zichtbaarheid geven naar het publiek toe. Gezien de ruimere samenwerking met actoren uit de brede erfgoedgemeenschap wordt de externe communicatie belangrijker en ook omvangrijker qua werklast voor de uitwerking ervan. Om een actieve rol op te nemen in de erfgoedgemeenschap wordt de externe communicatie van groot strategisch belang. Voor de realisatie van het strategisch communicatieplan zal Heemkunde Vlaanderen vzw grondig onderzoeken wat de noden zijn van de

uitgebreide doelgroep en welke de gevolgen zijn voor de aanpak van de volledige externe communicatie naar dit marktsegment toe. Met externe communicatie bedoelt Heemkunde Vlaanderen vzw wel degelijk zowel hoe het imago, de merknaam 'Heemkunde Vlaanderen vzw', kan verbeterd en aangepast worden aan het marktsegment als welke communicatiekanalen hiertoe het meest effectief aangewend kunnen worden. Deze doelstelling vergt meer aandacht door de implicaties van het in voege treden van het cultureel-erfgoeddecreet.

Op deze manier kan Heemkunde Vlaanderen vzw tegen eind 2009 een volledig en strategisch communicatieplan voorleggen.

4.4. Cluster promotie heemkunde / wetenschappelijk onderzoek

SD 5 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 5.1. : Jaarlijks brengt Heemkunde Vlaanderen vzw de cultureel-erfgoedgemeenschap heemkunde op de hoogte van alle beschikbare recente en belangrijke evoluties op het vlak van het heemkundig onderzoek in Vlaanderen.

Indicator:

1. aantal artikels in *Ons Heem* die heemkunde vanuit een nieuwe invalshoek benaderen en van bovenlokaal belang zijn
2. aantal wetenschappelijke onderzoekers in de redactieraad van *Ons Heem*

3. aantal abonnees in 2011

4. aantal sprekers op de heemdag die het thema op een innoverende manier behandelen

5. aantal artikels die heemkunde vanuit een nieuwe invalshoek benaderen en van bovenlokaal belang zijn in het e-zine, de *Binnenkrant* en op de website

Norm:

1. minimum 60 % tegen 2011

2. minimum 25 %

3. 100 % meer dan in 2006

4. minimum één

5. minimum 5 artikels per jaar in het e-zine, de *Binnenkrant* en op de website (samen)

Heemkunde Vlaanderen vzw zal hiervoor gebruik maken van verschillende communicatiekanalen: *Ons Heem. Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen*, het e-zine, de *Binnenkrant* en de website. De stafmedewerkers zullen hiervoor informatie verzamelen en auteurs zoeken die vernieuwende artikelen kunnen publiceren. Vanaf 2007 zal Heemkunde Vlaanderen vzw ter stimulering en vernieuwing van de actoren op het lokale terrein investeren in de kwaliteitsverbetering van *Ons Heem. Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen*. Daarvoor zal Heemkunde Vlaanderen vzw zorgen dat tegen het einde van de beleidsperiode 60% van de artikels heemkunde vanuit een nieuwe invalshoek benaderen en van bovenlokaal belang zijn. De eindredactie wordt in haar zoektocht naar nieuwe auteurs bijgestaan door de redactieraad die vier keer

per jaar samenkomt. Daarom bestaat vanaf 2007 één vierde van deze redactieraad ook uit wetenschappelijke onderzoekers die op de hoogte zijn van de nieuwe evoluties en kanalen kunnen aanspreken om bv. thesisstudenten aan te moedigen om artikels te schrijven. Door deze vernieuwing wil Heemkunde Vlaanderen vzw ook een grotere verspreiding van een aantrekkelijker *Ons Heem. Tijdschrift over lokaal erfgoed in Vlaanderen*, verwezenlijken. Heemkunde Vlaanderen vzw wil dan ook tegen het einde van de beleidsperiode 100 % meer abonnees verkrijgen. Ook voor het e-zine, de *Binnenkrant* en de website zullen de stafmedewerkers zoeken naar minimum 5 artikels per jaar die heemkunde vanuit een nieuwe invalshoek benaderen en van bovenlokaal belang zijn.

Jaarlijks organiseert Heemkunde Vlaanderen vzw de heemdag, een heemkundige studie- en ontmoetingsdag. Deze heemdag vindt ieder jaar plaats in een andere Vlaamse provincie. De heemdag staat steeds in het teken van één of ander heemkundig of volkskundig onderwerp. Er komt op die jaarlijkse heemdag telkens minimum één spreker aan bod die het thema op een innoverende manier behandelt.

SD 6 : blijft geldig mits toepassing van de voorgestelde aanpassingen op p. 4 van dit addendum.

OD 6.1. : Vanaf 2007 publiceert Heemkunde Vlaanderen vzw in haar driemaandelijks tijdschrift jaarlijks 10 % meer vernieuwende artikels die aansluiten bij actuele evoluties in de erfgoedgemeenschap.

Indicator: 1. aantal vernieuwende artikels in *Ons Heem* die aansluiten bij actuele evoluties in de erfgoedgemeenschap

2. graad van implementatie lezersonderzoek in *Ons Heem*

Norm: 1. jaarlijks 10 % meer

2. 50 %

De tekst bij deze doelstelling wordt aangevuld met het volgende:

Ten laatste tegen eind 2009 plant Heemkunde Vlaanderen vzw een lezersonderzoek. Heemkunde Vlaanderen vzw wil peilen naar de al dan niet ingevulde verwachtingen van de lezer. De helft van de relevante conclusies zal reeds geïmplementeerd zijn tegen het einde van de beleidsperiode.